

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Sekretarz Stanu – Stanisław Szwed</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Dyrektor Departamentu – Anna Ulewska-Marciniak (tel. 22 6611738)</p>	<p>Data sporządzenia 10.08.2020</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe</p> <p>Nr w Wykazie prac UD117</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Osoby zaangażowane w walkę o niepodległość i suwerenność Polski w latach 1956–1989 były poddawane przez reżim komunistyczny licznym represjom i szykanom. Do najczęstszych należało uwięzienie, internowanie, usunięcie z uczelni, karne wcielenie do wojska, pozbawienie możliwości wykonywania zawodu, uniemożliwienie podjęcia zatrudnienia w wybranych miejscach, zwolnienie z pracy, pozbawienie możliwości awansowania, zapisy cenzury, degradowanie na gorsze stanowiska służbowe, pozbawienie nagród oraz premii itp. W zasadzie każda z tych szykan rzutowała negatywnie przez wiele lat na otrzymywane przez działaczy opozycji wynagrodzenie, a niektóre z nich skutkowały nawet jego czasowym pozbawieniem. Represje te negatywnie oddziaływały na status materialny osób im poddanych nie tylko w okresie ich stosowania, ale i później – nawet do dnia dzisiejszego. Konsekwencją bowiem otrzymywania przez lata niższego wynagrodzenia jest pobieranie obecnie przez dawnych działaczy opozycji antykomunistycznej niższych emerytur i rent. Stąd też konieczne jest choć częściowe zadośćuczynienie krzywdom doznanym ze strony reżimu komunistycznego przez osoby, które swoim poświęceniem przyczyniły się do obalenia ustroju totalitarnego oraz odrodzenia demokratycznego i niepodległego państwa polskiego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

- Przyznanie prawa do świadczenia wyrównawczego dla osób o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, których emerytura lub renta inwalidzka, renta z tytułu niezdolności do pracy jest niższa niż 2400 zł;
- Przyznanie działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym z powodów politycznych ulgi taryfowej w wysokości 50% przy przejazdach środkami komunikacji;
- Przyznanie działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym z powodów politycznych ulgi taryfowej w wysokości 51% na przejazdy w komunikacji krajowej środkami publicznego transportu zbiorowego;
- Umożliwienie organizacjom pozarządowym realizacji wykonywanie zadań opiekuńczych na rzecz działaczy opozycji antykomunistycznej;
- Przyznanie prawa do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacanie składek działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych, którzy nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu w Rzeczypospolitej Polskiej lub nie pobierają emerytury lub renty.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
-------	----------	---------------	---------------

Osoby mające status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych	12 700	UdSKiOR	Wzrost świadczeń z tytułu waloryzacji emerytur i rent w 2021 r. (przy ustalonej wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji na ustawowym poziomie wynoszącym 20% realnego wzrostu płac w 2020 r.)
Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego			Wypłata świadczeń

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ...2020... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	2,6	10,2	10,2	10,2	10,2	10,4	10,4	10,4	10,6	10,6	10,6	106,4
budżet państwa	1,3	5,1	5,1	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3	53,2
JST	1,3	5,1	5,1	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3	53,2
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	14,9	59,5	59,8	60	60,3	60,7	61	61,4	61,8	62,2	62,5	624,1
budżet państwa	14,9	59,5	59,8	60	60,3	60,7	61	61,4	61,8	62,2	62,5	624,1
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-11	-44,2	-44,5	-44,7	-45	-45,1	-45,4	-45,8	-45,9	-46,3	-46,6	-464,5
budżet państwa	-12,3	-49,3	-49,6	-49,8	-50,1	-50,3	-50,6	-51	-51,2	-51,6	-51,9	-517,7
JST	1,3	5,1	5,1	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3	53,2
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Świadczenie wyrównawcze będzie finansowane ze środków z budżetu państwa.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Obecnie żyje ok. 12 700 osób, którym Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych potwierdził status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych. Szacuje się, że prawo do świadczeń emerytalnych uzyskało ok. 9400 z nich (2250 kobiet i 7150 mężczyzn), z czego ok. 85% (ok. 1900) kobiet i ok. 50% (ok. 3600) mężczyzn pobiera świadczenie emerytalno-rentowe w wysokości niższej niż 2400 zł. Na podstawie danych UdSKiOR zebranych w sprawach o przyznanie pomocy pieniężnej można z kolei oszacować, że przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez działaczy opozycji wynosi ok. 1500,7 zł. Oznacza to, że przeciętna wysokość świadczenia wyrównawczego wyniesie ok. 900 zł (2400 zł – 1500,7 zł przeciętnego świadczenia).</p> <p>Trudno oszacować koszty przyznania ulg na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego, które będą skutkiem obowiązkowej rekompensaty przez państwo ulg udzielanych przez przewoźników osobom uprawnionym. Żadna instytucja państwowa nie posiada danych dotyczących takich rekompensat w podziale na poszczególne grupy społeczne uprawnione do ulg, co mogłoby służyć do poczynienia stosownych szacunków</p>

do niniejszego projektu. Ogólne informacje dotyczące całości przekazywanych przewoźnikom dotacji są nieprzydatne dla prób oszacowania skutków finansowych proponowanych rozwiązań, gdyż inna jest mobilność np. uczniów i studentów, a inna działaczy opozycji czy kombatantów. Jednak wobec faktu, że środowisko byłych działaczy opozycji jest nieliczne, a istniejące ulgi komunikacyjne dla kombatantów, inwalidów wojennych, osób represjonowanych w czasie II wojny światowej są w ostatnich latach wykorzystywane – z racji wieku osób uprawnionych – w sposób symboliczny, powiększenie grona uprawnionych nie powinno wpłynąć na wzrost wydatków państwa na refundację ulg w wymiarze większym niż 1–2 mln zł.

Z kolei przyznanie 50% ulgi w komunikacji miejskiej uszczupli dochody poszczególnych samorządowych przedsiębiorstw komunikacyjnych w stopniu znikomym. Po pierwsze blisko 75% działaczy opozycji antykomunistycznej to emeryci lub renciści, którzy korzystają już z ulg komunikacyjnych przyznawanych przez samorządy emerytom i rencistom. Po drugie wiele samorządów przyznało z własnej inicjatywy działaczom opozycji antykomunistycznej ulgi przejazdowe na podstawie art. 13 ustawy *o działaczach...* Zatem liczba działaczy opozycji antykomunistycznej, którzy mieszkają w miejscowościach, gdzie funkcjonuje komunikacja miejska i którzy nie mogą korzystać z żadnych ulg, wynosi zapewne kilkaset osób w całym kraju i kilkanaście – kilkadziesiąt w poszczególnych miastach z komunikacją miejską.

Koszt wejścia w życie rozwiązań umożliwiających Szefowi UdSKiOR zgłaszanie do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacanie składek z tego tytułu za pewne kategorie działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych wyniesie ok. 15–23 tys. zł (liczba beneficjentów tego rozwiązania nie powinna przekraczać 20–30 osób, co można szacować w oparciu o stosowanie takich rozwiązań w grupie kombatantów i osób represjonowanych do 1956 r.).

Koszt wejścia w życie rozwiązań pozwalających Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zlecanie organizacjom pozarządowym wykonywania zadań opiekuńczych na rzecz działaczy opozycji antykomunistycznej należy szacować na ok. 0,5 mln zł, przy czym należy podkreślić, że zlecenie takich zadań jest fakultatywne i jest możliwe tylko w sytuacji, gdy w budżecie Urzędu zapewnione są odpowiednie środki na ten cel. Zatem wprowadzenie proponowanych rozwiązań nie powoduje automatycznego wzrostu wydatków Urzędu.

Biorąc powyższe pod uwagę, roczny koszt ustawy w pierwszych 12 miesiącach jej obowiązywania należy szacować na kwotę 59,4 mln zł (5,5 tys. osób x 900 zł x 12 m-cy) z tytułu świadczenia wyrównawczego, 1–2 mln z tytułu rekompensaty przewoźnikom udzielanych ulg przejazdowych, 0,5 mln z tytułu przyznawania dotacji organizacjom pozarządowym realizującym zadania opiekuńcze na rzecz działaczy opozycji i 0,025 mln zł z tytułu opłacania składek ubezpieczenia zdrowotnego za niektórych działaczy opozycji. Zatem łączne koszty projektu wynosiłyby rocznie ok. 60,93–61,93 mln zł.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki						Łącznie (0–10)
		0	1	2	3	5	10	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	

Niemierzalne

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projekt generalnie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Natomiast wprowadzone zmiany poprawią sytuację materialną osób o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, które z powodu represji mają bardzo niskie świadczenia emerytalno-rentowe.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
--	--

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
--	---

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
--	--

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne: ...	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na żaden z wymienionych wyżej obszarów.
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.